

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su vam potrebne dodatne informacije, pogledajte naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informativna bilješka o sudskoj praksi Suda br. 95

Mart 2007.

Tysiąg protiv Poljske - 5410/03

Presuda od 20.3.2007 [Četvrti odjel]

Član 8

Član 8, stav 1

Poštivanje privatnog života

Odbijanje da se izvrši abortus zbog medicinskih indikacija unatoč opasnosti da će se majčin vid ozbiljno pogoršati: *povreda*

Činjenice: Podnositeljka predstavke godinama pati od ozbiljne miopije. Kada je treći put zatrudnjela, posavjetovala se sa ljekarima jer se brinula da joj trudnoća može naškoditi zdravlju. Konsultirala se sa tri oftalmologa i svaki je zaključio da bi, zbog patoloških promjena u mrežnici, došlo do ozbiljnog rizika po vid ako odluči da iznese trudnoću do kraja. Međutim, usprkos zahtjevima podnositeljke predstavke, odbili su da izdaju nalaz kojim bi se odobrio prekid trudnoće, jer iako je postojao rizik od odvajanje mrežnice, nije se moglo sa sigurnošću tvrditi da će se to desiti. Podnositeljka predstavke se, također, konsultirala sa ljekarom opće prakse koji joj je izdao nalaz u kojem su navedeni rizici kojima se zbog trudnoće izlaže, kako zbog problema sa mrežnicom, tako i zbog posljedica do kojih može doći zbog poroda koji bi uslijedio nakon dva prethodna poroda na carski rez. U drugom mjesecu trudnoće, miopija podnositeljke predstavke se značajno pogoršala u oba oka. Pregledao je načelnik odjela za ginekologiju i akušerstvo u javnoj bolnici, dr. R.D., koji nije utvrdio medicinski osnov za obavljanje abortusa zbog medicinskih indikacija. Zbog toga podnositeljka predstavke nije mogla prekinuti trudnoću i rodila je treće dijete na carski rez. Nakon poroda, vid joj se još više pogoršao zbog krvarenja u mrežicu. Informirali su je da ne mogu intervenirati hirurški zbog toga što su promjene u mrežnici veoma uznapredovale. Kolegij ljekara je zaključio da njeno stanje zahtijeva tretman i pomoć na dnevnoj osnovi te su utvrdili da ima značajan invaliditet. Podnositeljka predstavke je podnijela krivičnu tužbu protiv dr. R.D., ali je istragu prekinuo okružni tužitelj po osnovu da ne postoji uzročno-posljedična veza između odluke ljekara i pogoršanja vida podnositeljke predstavke jer je bilo izvjesno da bi u svakom slučaju moglo

doći do krvarenja. Nije pokrenuta nikakva disciplinska mjera protiv ljekara jer nije utvrđen profesionalni nemark. Podnositeljka predstavke, koja sama odgaja svoje troje djece, vodi se kao osoba sa značajnim invaliditetom i boji se da će na kraju oslijepiti.

Pravo: Zakonodavstvo kojim se regulira prekid trudnoće dotiče se sfere privatnog života jer dok je žena trudna, njen privatni život je usko povezan sa fetusom koji se razvija. Nije bilo potrebe utvrđivati da li odbijanje abortusa predstavlja miješanje, jer je zbog okolnosti slučaja i, naročito, prirode tužbe bilo adekvatnije ispitati ovaj slučaj isključivo iz tačke gledišta pozitivnih obaveza Države da osigura fizički integritet budućih majki. Domaće pravo dozvoljava abortus samo ako dva ljekara potvrde da trudnoća prijeti zdravlju ili životu majke. Ljekar koji prekine trudnoću protivno uvjetima koji su propisani zakonodavstvom vrši krivično djelo kažnjivo zatvorskom kaznom u trajanju do tri godine. Prema Poljskoj federaciji za žene i planiranje porodice, ovim se ljekari odvrćaju od izdavanja potvrde, naročito u nedostatku transparentnih i jasno definiranih procedura za utvrđivanje ispunjenosti zakonskih uvjeta za abortus zbog medicinskih indikacija u pojedinačnom slučaju. U svom dijelu, Vlada je potvrdila nedostatke u načinu primjene Zakona u praksi.

Potreba za proceduralnom zaštitom postaje još relevantnija u slučajevima neslaganja oko toga da li ispunjeni preduvjeti za legalan abortus u datom slučaju, bilo između trudnice i ljekara ili između samih ljekara. U takvim situacijama, primjenjive pravne odredbe trebaju biti formulirane na način kojim se osigurava jasnoća pravne pozicije trudnice i umanjivanje odvrćajućeg efekta koji pravna zabrana abortusa i rizik od krivične odgovornosti mogu imati po ljekare. Kada je zakonodavstvo odlučilo da dozvoli abortus, moralo je izbjeći strukturiranje pravnog okvira na način da se ograničava njegova upotreba u praksi i utvrditi proceduru prema kojoj se od nezavisnog i kompetentnog tijela zahtijeva izdavanje obrazložene pismene odluke koja se donosi nakon što se majci dala prilika da predstavi svoj slučaj. Takve odluke trebaju biti blagovremene da bi ograničile ili spriječile štetu po majčino zdravlje. *Expost facto* pregled situacije ne može ispunjavati tu funkciju. Nedostatak preventivnih procedura u domaćem pravu može predstavljati kršenje pozitivnih obaveza Države. Podnositeljka predstavke je u to materijalno vrijeme bolovala od teške miopije te se plašila da bi trudnoća i porod mogli još više naškoditi njenom vidu. Uzimajući u obzir njenu medicinsku historiju i savjete koje je dobijala, ne može se reći da je njen strah bio iracionalan.

Iako relevantno zakonodavstvo propisuje relativno brzu i jednostavnu proceduru donošenja odluka o abortusu zbog medicinskih indikacija na osnovu medicinskih razmatranja, ne predviđa specifični proceduralni okvir kojim se tretiraju i rješavaju nesporazumi, bilo između trudnice i ljekara ili između samih ljekara. Iako prema općem pravu ljekar može dobiti drugo mišljenje, to pacijentima ne daje proceduralnu garanciju da će se to mišljenje dobiti niti pravo njegovog osporavanja u slučaju neslaganja; niti se bavi specifičnijim pitanjem trudnice koja traži zakonit abortus. U skladu s tim, nije pokazano da domaće pravo, kako je primijenjeno u slučaju podnositeljke predstavke, sadrži bilo kakva efikasan mehanizam kojim se može utvrditi da li su uvjeti za zakonit abortus ispunjeni. Time se stvorila situacija prolongirane neizvjesnosti u kojoj je podnositeljka predstavke preživjela velike nepravilike i bol zbog mogućih negativnih posljedica po njeno zdravlje. Ni odredbe građanskog prava nisu dale mogućnost da potvrdi svoje pravo na poštivanje privatnog života jer samo propisuju pravni lijek u vidu odštete. Ni krivični ni disciplinski postupci nisu mogli spriječiti štetu po njeno zdravlje. Same retrospektivne mjere nisu bile dovoljne da pruže adekvatnu zaštitu fizičkog integriteta pojedinaca u tako ugroženoj poziciji u kakvoj je bila podnositeljka predstavke. U pogledu svih okolnosti, država Poljska nije djelovala

u skladu sa svojim pozitivnim obavezama da štiti pravo podnositeljke predstavke na poštivanje njenog privatnog života.

Zaključak: povreda (šest glasova za naspram jednog protiv).

Član 41 –25.000 eura na ime nematerijalne štete.

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. On može biti preuzet sa baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, HUDOC, (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud proslijedio. On može biti reproduciran u nekomercijalne svrhe pod uslovom da puni naziv predmeta bude citiran, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i pozivanjem na Fond povjerenja za ljudska prava. Poziva se bilo koja osoba koja želi da se služi ovim prevodom, u potpunosti ili djelomično, u komercijalne svrhe da kontaktira publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.

© Vijeće Evrope /Evropski sud za ljudska prava
Ovaj sažetak Registrara nije obavezujući za Sud.

Kliknite ovdje za [Informativne bilješke o sudskoj praksi](#)